

Eetgedrag van katten

Als kattengedragstherapeuten zien we vaak gedragsproblemen die gerelateerd zijn aan eten. Denk aan het stelen van eten, het overmatig zeuren om eten of het eten van niet-eetbare dingen. Maar wat is er eigenlijk bekend over het normale eetgedrag van katten?

In dit artikel bespreken we de jacht van katten, het eten van prooi, de manier van eten, gedrag voor en na het eten en de voedselvoorkeuren die katten hebben. Ook geven we adviezen die aansluiten bij het natuurlijke eetgedrag van katten.

Op jacht

Jachtgedrag is aangeboren: alle katten weten hoe te jagen maar jachtvaardigheden worden ook beïnvloed door ervaring. Tijdens het spenen, waarbij de moederpoes de kittens steeds minder toegang tot haar tepels geeft, start de moederpoes een trainingsprogramma voor de jacht. Zo begint ze als de kittens vier weken oud zijn stukken vlees mee te nemen en dode prooi in hun bijzijn op te eten. Ze laat de kittens vervolgens zelf prooi eten. Als de kittens zo'n acht weken oud zijn, brengt ze levende prooi mee om haar kroost te leren doden. Een kitten moet ook leren dat een muis gegeten kan worden. Als het niet voor de leeftijd van drie maanden oud gedaan is, kan de kat zelfs verhon-

geren in aanwezigheid van onbekende prooi! Katten zijn solitaire jagers; ze jagen alleen en hebben geen gezamenlijk jachtstrategie zoals groepsdieren kunnen hebben. Ze vangen kleine prooien en eten die ook in hun eentje op. Honger is niet nodig om te jagen maar kan wel de drempel verlagen. Katten die gevoerd worden blijken minder tijd aan jagen te besteden dan katten die niet gevoerd worden, maar allebei jagen ze. Katten eten hun prooi zelden op de plek waar ze hem hebben gevangen, waarschijnlijk omdat de plek niet rustig genoeg is. Mogelijk is dat ook de reden dat een kat een prooi mee naar huis neemt. Niet iedere poging om een prooi te vangen slaagt overigens. Een kat heeft zo'n drie tot vijf pogingen nodig voor een succesvolle vangst.

Ons advies

Zet het etensbakje van je kat op een rustige locatie en geef iedere kat een eigen voerbakje op enige afstand van elkaar.

Anneke van den Burg en Yvon Sweere hebben beiden een eigen praktijk als gedragstherapeut voor katten. Ze zijn aangesloten bij Tinley Gedragstherapie voor Dieren en schrijven artikelen over kattengedrag op basis van wetenschappelijke inzichten.

Eten van prooi

Katten hebben een voorkeur voor kleine prooien. Een grote prooi, zoals een rat, kan gevaarlijk zijn en zal daarom niet de voorkeur hebben, tenzij de kat erg hongerig is. Honger maakt dat een kat meer prooien vangt en doodt, maar ook op jacht gaat naar grotere en gevaarlijker prooien wanneer er geen kleine prooien beschikbaar zijn. Hoewel katten prooivoorkeuren kunnen hebben, zijn ze ook afhankelijk van de omgeving waarin zij leven en de soort prooien die daar voorkomen. Katten zijn veelzijdig en generalisten. Ze kunnen gemakkelijk van het ene type prooi naar een andere overschakelen.

Prooien worden overigens niet altijd gegeten. Muisjagers vangen allerlei soorten muizen maar weigeren sommige op te eten. Slangen, kikkers en padden worden gevangen maar zelden gegeten. Katten eten vrij snel en kunnen een hele muis in minder dan een minuut eten. Bij het consumeren van een muis begint de kat aan het hoofd en eet dan in de richting van de staart. Dit is het logische gevolg van de moordmethode waarin de nek wordt gebroken, maar de ligging van het haar van de prooi speelt ook een rol. Meestal wordt het hele dier gegeten, op soms een staart en bepaalde organen na.

Manier van eten

Eigenaren voeren hun katten op verschillende manieren. Op een zogenaamde 'ad libitum-manier' waarbij de kat de hele dag voer tot zijn beschikking heeft, of op een gecontroleerde manier waarbij een kat een bepaalde hoeveelheid voer op bepaalde tijdstippen krijgt. Als katten echter hun eigen schema mogen bepalen, eten ze 9 tot 16 kleine maaltijden van ongeveer hetzelfde formaat, verspreid over de dag en nacht. Dat laatste is logisch gezien het feit dat een kat ook 's nachts actief is. Als katten periodiek in porties gevoerd worden, zijn ze eerder geneigd tot agressie. Ook drinken ze minder en fluctueert, onder andere, de zuurgraad van de urine veel meer dan bij katten die zelf kunnen kiezen wanneer en hoeveel ze eten.

Ons advies

Bied het voer onbeperkt aan of in zoveel mogelijk kleine porties verspreid over 24 uur.

Brokjes pakken

Het gebit van de kat is beter geschikt voor het vasthouden en doden van een prooi dan voor het vermalen en kauwen van voedsel. Katten kauwen dus nauwelijks, hun kaakgewricht laat namelijk alleen een verticale beweging toe. Ze breken brokken vaak in één keer of slikken ze in

het geheel door. Dit gebeurt overigens ook vaak bij katten met tandpijn, die het breken van de brokjes met hun tanden voorkomen en in plaats daarvan de brokjes in zijn geheel slikken. Katten hebben verschillende methoden om brokjes te pakken. Sommige katten grijpen de brokken met de snijtanden zonder gebruik te maken van hun tong. Anderen maken gebruik van hun tong waarbij de brokken worden opgelikt of naar achteren gedraaid. Vermalen producten worden door katten continu ingeslikt waarbij de kat gehurkt blijft zitten en zijn kop niet optilt. De tong met zijn gerimpelde oppervlak fungeert daarbij als een lepel.

Gedrag voor en na het eten

Omdat de meeste huiskatten niet kunnen jagen om in hun voedselbehoefte te voorzien, laten ze voedselvragend gedrag richting de mens zien. Denk hierbij aan mauwen, naderen met de staart omhoog en wrijven tegen de eigenaar. Na de maaltijd blijken de katten vooral veel tijd te besteden aan het verzorgen van zichzelf en zijn ze veel minder geneigd tot interactie met de eigenaar. De verzorging begint vaak met het likken van de lippen met een poot als washand en gaat over in het poetsen van het lichaam. Dit poetsgedrag na het eten is reflexmatig. We zien het namelijk ook als een kat eten krijgt via een maaginfuus en dus zijn lippen niet bevuilt.

Ons advies

Stoor de kat niet na het eten, laat het dier zichzelf poetsen.

Voedselvoorkeur

De voorkeur voor een bepaald type voedsel wordt vooral door de omgeving bepaald. Bij het eten van hun eerste vaste voedsel, kiezen kittens wat hun moeders eten. Kittens eten ook eerder nieuw voedsel wanneer de moederpoes aanwezig is. Als kittens niet zijn blootgesteld aan verschillende smaken en texturen, en dus een zeer beperkte smaakervaring hebben, kunnen ze voedsel weigeren. De aanname dat de katten uiteindelijk wel eten wanneer ze hongerig worden is dus niet altijd juist.

Ons advies

Bied kittens en jonge katten verschillende soorten voeding aan.

Geuren en kleuren

Katten blijken gevoelig voor zowel de geur, vorm, textuur als de smaak van hun eten. Omdat katten niet alle kleuren kunnen onderscheiden, is de kleur van voedsel minder belangrijk. Geur is de belangrijkste factor voor voedselacceptatie. Verlies van de reukzin (anosmie) voorkomt voedselinname en duurt zolang de kat niet kan ruiken. Het aantal smaakpapillen dat een kat heeft, wordt geschat op ongeveer 475. Dit is laag in vergelijking met honden (1700) en de mens (9000). Katten zijn erg gevoelig voor bittere smaken en proeven 'bitter' al bij lage concentraties. De meeste katten houden van de smaak van zout, zout kan de opname van voedsel of water verbeteren. Ook zuur wordt door katten goed opgemerkt. Katten zijn niet in staat zoet te proeven.

'Een kat doet

Katten houden van de textuur van droge brokjes, het vochtig maken van droogvoer stellen ze niet op prijs. Sommige katten hebben een voorkeur voor een bepaalde vorm brokjes. Gebroken brokjes eten ze meestal niet. Veel katten vinden natvoer ook zeer smakelijk door het hoge water-, vet- en eiwitgehalte waarbij er een voorkeur is voor dierlijk vet boven plantaardig vet. Voedsel op lichaamstemperatuur verkiezen ze boven voedsel met hogere of lage temperaturen. Waarschijnlijk omdat er dan meer geuren vrijkomen.

Wat de kat niet kent...

Katten geven vaak de voorkeur aan een nieuw dieet boven hun vertrouwde voer. Als het nieuwe voer minder smakelijk is dan het gebruikelijke eten, dan is dit nieuwigheidseffect overigens van korte duur. Voorkeuren zijn ook te zien

ongeveer een minuut over het opeten van een hele muis'

Ons advies

Maak harde brokjes niet nat en geef vlees of natvoer op kamertemperatuur.

in het gedrag. Als een kat voedsel aangeboden krijgt, ruikt en likt hij er meestal even aan. Zie je hem daarna zijn lip likken dan bevalt de maaltijd, likt hij daarentegen zijn neus dan vindt hij de maaltijd niet lekker. Of de kat voedsel dat hij niet lekker vindt toch opeet, is afhankelijk van hoe veel honger hij heeft.

Ons advies

Bevorder de eetlust als dat nodig is door verschillende types voer aan te bieden.

Neem voor meer informatie contact op met Tinley Gedragstherapie voor Dieren op www.tinleygedragstherapie.nl of telefonisch via 0900-2020653.